

**Mergus Activiteit-verslag : Het "Korhoenderweekend" op de Sallandse Heuvelrug in Nederland.
Van 11 tot 13 April 2008**

Vrijdagavond (11 april '08)

Met 14 deelnemers schoon op post, om rond zes uur met volle moed te vertrekken richting Noord-Oost-Nederland .

Nijverdal: een plaatsje aan de voet van het Nationaal Park "De Sallandse Heuvelrug". Een tochtje van ongeveer een 350 km , geen gemakker of moeilijk gedoe, den organisator (Geert Carette) had alles in kannen en kruiken gegoten en had daarbij de allerbeste chauffeurs achter hun stuur gezet!

Eens de auto's in het verkeer was het slechts kleine moeite om de knop om te draaien en het vogelengevoel een vrije loop te laten... dit laatste kennen we natuurlijk allemaal, en eens begonnen kunnen we der moeilijk mee stoppen!

Al hadden we nog net de roep van een Grote Gele Kwikstaart gehoord op de parking in Steenbrugge, ... het had geen enkele vorm van inpakt! Alles wat we ook maar zouden gaan registreren in dit bewuste weekend kon vallen of recht blijven staan bij die ene belangrijke waarneming die we allemaal oh zo graag (nog eens voor sommigen) zouden willen zien, namelijk die van de bewuste" Korhoen".

Ja en heu ... het was voor Geert, de bewuste reisleader van het gezelschap, een bij momenten zweeten op zijnen troon om die koplijstaanvoerende soort toch maar niet te missen !!! Ge weet maar nooit ! Weersomstandigheden zouden daar een grote rol kunnen in spelen; mist, regen, wind e.d.

Het zag er voorlopig goed uit maar volgens de weersvoorspellingen kon het zaterdagavond al beginnen regenen!

Afspraken waren: dat de 4 verschillende auto's voor zichzelf zou rijden. Zonder of met 'tomtom of tamtam',GPS of MP3, PSP of GSM. Het maakte niet uit maar om 22.00 uur ten laatste konden we bij aankomst in de jeugdherberg"Stayokay" te Nijverdal soep en boterhammekes krijgen. Weliswaar werd het iets later maar met de charmes van onze kapitein moest het schoon ogende keukenpersoneel toch plooiën . Het was een zeer welgekomen en ontspannen aankomst. Eens geïnstalleerd konden we gezellig nog een pintje drinken en de planning voor de volgende ochtend eens overlopen.

Zaterdagochtend (12 april '08)

6u30 en klaar om te vertrekken.

Een kilometertje met de auto en dan verder te voet door een prachtig heidebos. Naar het

"episch centrum" van het korhoenderdal, daar waar we 'ze' in al hun glorie moesten en zouden zien!

Naar het schijnt nog de enige authentieke plaats in Nederland (beter dan de "Hoge Venen" in België) om "Tetrao tetrix" in gunstige omstandigheden te observeren.

Mits een frisse bries genoten we van een prachtig ochtendgloren. Met natuurlijk de eerste aankondigingen van Zwartkop, Merel, Boomklever, Boomkruiper, Winterkoning, Vink, Kool- en Pimpelmees. Eens in opener heidegebied konden we der niet meer naast kijken, maar bijna overal was Boompieper te horen en te zien. Ook Veldleeuwerik, Graspieper, Kneu en de talrijke Roodborsttapuiten waren her en der in hun nopjes.

Aangekomen op een autoweg konden we ongestoord wandelen zonder enig gemotoriseerd verkeer tegen te komen. Dit allemaal ter bescherming van de Korhoen en zijn biotoop .

Van 's avonds 21.00uur tot 's morgens 9.00uur is de centrale middenweg die dwars door het gebied geen loopt afgesloten voor alle verkeer. Wat geen stilte of rust verzekerde!

Weldra werd duidelijk dat het zeldzaam geworden zwart/blauwe kieksken enorm veel bekijks had... Onwaarschijnlijk zelfs. Zeker 200 toeschouwers, waaronder 14 kloeke Mergussers, wilden dit prachtig schouwspel voor geen geld ter wereld missen

Het duurde toch wel eventjes voor we een eerste verre glimp konden opvangen. Voor het typische gebolder en geroep van de Korhoen zat de wind verkeerd en konden we der nauwelijks iets van maken.

Ondertussen was er ook enige trek van Aalscholver en 1 enkele Kleine Rietgans. Baltsende Wulpen maakten plaats voor het jaaggedrag van 2 Blauwe Kiekieven, wat uiteindelijk aanleiding gaf voor een vluchtend Korhoenderkoppel.

Het 'hennetje' bleef in de top van een struik zitten en de discussie omtrent de al dan niet zichtbare rode huid boven het oog kon in vraag gesteld worden.

8.00uur en nog steeds geen overduidelijke waarneming. Met kritische blikken elkaar aanstarende om de groepsleider voor enige verantwoording te stellen genoten we des te meer van de mooie momenten .Tot plots een prachtig mannetje op een uitgestoken dode tak ging zitten .

Staalblinkend blauw in het vroege zonlicht, het bloedrode accent van de kamknobbels op de kop en de liervormige staart. Heel mooi was dat!

Patrick kon zich direct wat opwarmen met het maken van unieke foto's.

Iedereen tevreden, op wat nu al een hoogtepunt van het weekend of zelfs van het jaar kon genoemd worden. En, toegegeven, zeker in mijn geval, was er sprake van nen zozegden "Lifer".

De spanning was eraf en met 4 à 5 Korhoenwaarnemingen in de "sjacoe" konden we de ochtendtrip met grote voldoening afwerken. Onderweg nog Zanglijster, Fitis, Tjiftjaf, Roodborst, Hout- en Holenduif, Spreeuw en Ekster.

Rond 10.00uur terug in de Jeugdherberg en om 10u45 aan de ontbijttafel.

Na de stevige ochtendwandeling leek het werkelijk of we in dagen geen eten gezien hadden. Met alles der op en der aan hebben we dan ook uitbundig genoten van een Hollands rijkelijk gevuld ontbijt!

Zaterdagmiddag:

Met voorbedachten rade gingen we volgens Geert niet naar het "Haaksbergerveen", maar naar een nieuw en voor ons allen ongekend gebied, namelijk de "Engbertsdijksvenen".

Ergens aan een landelijk kerkje om 13u30 hadden we afspraak met de plaatselijke parkwachter van dienst. Ons bezoek en ons motivatie enigszins verantwoordende wisten we al vlug wat meer over het gebied. Een 1000 hectare beschermd hoogveengebied. Prachtige wandelpaden en verschillende uitkijpunten om een typisch moerasbiotoop in al zijn verscheidenheid te leren kennen.

Met ingehouden nieuwsgierigheid bleek Geert zijn overwegende interesse te gaan naar de plaatselijke aanwezige reptielen, meerbepaald naar de aanwezigheid van slangen en hagedissen, of wat had u gedacht. De vriendelijke man wist ons te vertellen dat hij zojuist nog een Adder had zien zwemmen! Zo, iedereen tevreden en wij op ons beurt naar het zuidelijk gedeelte van het natuurgebied.

Aangekomen ging de aandacht direct naar de aanwezigheid van een aanzienlijke Kokmeeuwenkolonie. Altijd interessant om uit te kijken naar duikertjes en eendensoorten op de omringende waterplassen. Naast mooi opgemerkte Georde Fuut van Patrick werden Dodaars, Bergeend, Slobeend, Wilde Eend, Kuifeend, Tafeleend en Wintertaling eveneens vlug gevonden.

Toen plots Rik in alle koelbloedigheid en bijna binnen de kortste keren onze aandacht wist te vestigen om opzij te kijken naar de ontoegankelijke droge wegberm waar een prachtige Adder er in alle rust lag te zonnen. Te profiteren van de prille voorjaarswarmte. Het zijn de mannetjes die zich in dergelijke omstandigheden als eerste laten opmerken om hun edele "vochten" te laten aanwakkeren (opwarmen), zodoende de kleinere en later ontwakende vrouwtjes te voorzien van een nageslacht!

Afstandhoudende, om geen verstoring te veroorzaken, bleek weinige tijd later al terug een exemplaar zichtbaar. Weeral Rik die er blijkbaar een heel scherp oog voor had, want hij vond er verdomd nog enkele!

Opgetogen over de ongewone waarnemingen werd de rust plotseling verstoord, of met andere woorden, het geluid van de ons omringende vogels en de talrijke kokmeeuwen viel plotseling stil, ...een roofvogel (?) ... ,het kon bijna niet anders. In stilte zweefden de kokmeeuwen behoedzaam als in een tapijt de hoogte in, dit om het aankomende gevaar eventueel onderdoor te laten. Een prachtig tafereeltje van alertheid, want een Havik waagde zijn kans, ... maar het bleek loos alarm.

Trouwens een goede plaats om roofvogels te spotten, verschillende Buizerds, Torenvalk, Sperwer, Blauwe Kiekendief en zelfs een vroege Grauwe Kiekendief passeerden de revue. En dan was er Romain, die ons steeds tot de orde riep want hij had nog een Zomertaling aan de lijst toe te voegen.

Verder zagen en hoorden we nog Blauwborst, Rietgors, Meerkoet, Waterhoen, Turkse Tortel, Boerenzwaluw, Kleine Mantel- en Zilvermeeuw. Uiteindelijk werden er nog 3 Adders en 1 dode Levenbarende Hagedis ontdekt.

Bij nadere determinatie bleek het een mannetje gestorven aan de beet van een Adder!(zie foto). Gelukkig vond ik, tot mijn eigen verbazing, nog een levend exemplaar die ons toertje voor het middageten (eigenlijk namiddagetentje) zeer enthousiast afrondde.

Rond 16.00u nog anderhalf uur wandelen in het noordelijke gedeelte. Overal zingende Fitissen en Vinken bevestigden een zeer genietbare voorjaarsstemming.

Knobbelzwaan, Grauwe Gans, Brandgans, Blauwe Reiger, Kievit, Scholekster, Grutto, Grote Bonte Specht, Witte Kwikstaart, Groenling, Putter, Huismus, Staartmees, Gaai,

Roek, Kauw en Zwarte Kraai vulden het lijstje aan. Juist voor we besloten de traditionele groepsfoto vast te leggen werd er een Klapekster ontdekt. Omringd door een roodborstige Tapuit en tal van zingende Kneuters blijft dergelijke waarneming telkens weer een lust voor het oog! Met nog een Havik op de achtergrond laat vermoeden dat hij het hier goed doet! In tegenstelling tot wat we al konden vernemen in de "Korhoenderregio", want naar het schijnt worden alle mogelijke rovers zonder enige tolerantie systematisch vervolgd en bestreden, dit om de "Korhoen" aldaar alle kansen te bieden in zijn voortbestaan! Ja, t'is het een of het ander natuurlijk hé ....

Zaterdagavond:

Rond 18.00u terug in de jeugdherberg voor een warm avondmaal. Veel, lekkere en goede "Spaghetti Hollandaise" maar niet voldoende om de gemoederen te bedaren, integendeel. Zeer goede weersomstandigheden zetten er ons toe aan om alsnog een avondwandeling te maken. In de kortste keren ging het dus opnieuw richting Sallandse Heuvelrug. Het gebolder was nu duidelijk hoorbaar en eveneens te lokaliseren. Enkele Korhoenders hadden we vlug in het vizier. Een prachtige Fazantenhaan mocht er ook zijn, zeker in het zalige avondlicht.

Tevens unieke waarnemingen van Houtsnip. De baltsvlucht en het typische geluid en niet het vluchtig en rechtlijnig wegvliegen over en door het struikgewas, maar hoog en traag boven de bosrand. Minstens 5 exemplaren werden gehoord en gezien! Het moet niet altijd uilengedoe zijn om den avond/nacht mee in te zetten, is het niet Rik? Of toch? Zeker 10 Kerkuilen en 1 Bosuil vielen te betreuren langs de autosnelwegen,.. Op de kamer een minuut stilte ... en nen dreupel om te bekomen van de doorstane emoties! Later op de avond in het café/bar van het hotel en onder de gekende Hollandse drukte overliepen we het ondertussen alom bekende "waarnemerslijstje" Altijd leuk om in de aanwezige sfeer te gissen naar het aantal geziene vogels die dag. Een "Alveringem" meer of minder tekende zich af. Het was de nuchtere geest van de jongste onder ons, namelijk Jochen, de kleinzoon van Jef Dekempe, die als enige resoluut duidelijk stelde dat we reeds 71 soorten genoteerd hadden!

Zondagochtend (13 april '08)

Ongelooflijk, nog vroeger dan gisteren stonden we d'r terug op de "Heuvelrug". Met nog betere weersomstandigheden dan verwacht. Het kon weerom goed beginnen. Met inderdaad nog schoner waarnemingen van de Korhoen. Heel bijzonder was dan ook het zicht op de boom met daarin 6 hennen en 1 haan.

Een ommetje langs de bosrand leverde nog Goudhaan, Kuifmees, Zwarte Mees, Huiszwaluw en Keep op.

Dieper het bos in, konden we met volle aandacht luisteren naar vele reeds voornoemde vogels, toen plots de roep van de Zwarte Specht zijn intrede deed. Eventjes later liet de vogel zich opmerken door over ons heen te vliegen. De inspanningen om Boomleeuwerik, Gekraagde Roodstaart, Beflijster, Sijs of Kruisbek te zien werden jammer genoeg niet beloond. Maar het typische fluitroepje van een koppeltje Goudvinken konden we niet aan ons laten voorbijgaan. Na enig voorzichtig zoekwerk stonden we eventjes oog in oog met een van de mooiste onder de vinkachtigen. Net genoeg tijd trouwens voor Patrick om ze op de gevoelige plaat vast te leggen.

Na het ontbijt en het aanmaken van een uitgebreid lunchpakket konden we de kamers ontruimen en ons voorbereiden op een volgende plaats in het goed voorbereide stappenplan van leider Geert.

Tevreden de "site" verlatende konden we nu al stellen dat de uitstap naar de "Sallandse..." enorm de moeite was!

Zondagmiddag:

Op terugweg richting Flevoland. Halt gehouden aan een totaal ander en waterrijk vogelgebied, namelijk het "Harderbroek", een uitgestrekt en overzichtelijk riet en waterlandschap. Van op de "Knardijk" konden we een rijkelijke aanwezigheid van watervogels observeren. Nog iets te vroeg op het voorjaar om de zomerzangvogels te registreren, maar met de pleisterende doortrekkes en de achtergebleven overwinteraars konden we ook al eventjes weg. Ter aanvulling zagen we Fuut, Canadese Gans, Nijlgans, Krakeend, nog Zomertaling, Watersnip, Goudplevier, Kramsvogel, Oeverzwaluw, Baardmannetje en een Grote Zilverreiger. Gezien Romain? Natuurlijk, want zoals steeds was hij ook nu weer bij de pinken.

Rond 14.00u aangekomen via de "Knardijk" op de "Praambult" met zicht op de het internationaal erkende en uitgestrekte natuurgebied, namelijk de "Oostvaardersplassen". Geen tijd te verliezen want er zat wisselvalligheid boven het hoofd.

Een ongelooflijk zicht op een volledig omsloten en ontoegankelijk natuurgebied van bijna 6000 ha groot. Een door toevallige en kunstmatige omstandigheden ontstaan moerasgebied die achteraf door spontane natuurontwikkeling een van de belangrijkste vogelgebieden van Europa geworden is. Niet alleen talrijk broed en overwinterende vogels maar ook veel zichtbare grote zoogdieren waren aanwezig. Wilde runderen, wilde Paarden en Edelherten doorkruisen constant een zeer afwisselend landschap. Van droog en zeer schrale weidegrond met veel dooie en omvergevallen bomen tot een weelderig riet en moerasbos met uitgestrekte waterpartijen.

Het was eventjes stil.

Iedereen in bewondering voor de aan zijn lot overgelaten ruige brok natuur. Duizenden Brand en Grauwe Ganzen, allerlei eenden en steltlopers.

Wat ons het meest bezighield was de aanwezigheid van roofvogels. Zeker een tiental exemplaren vlogen of zaten steeds in het zicht. Buizerds, Blauwe en Bruine Kiekendieven.

Geert, als connaisseur van het gebied, zag dan ook als eerste, op een onmetelijke verte de enigszins verwachte en ondertussen door iedereen aldaar gekende Zeearend. Slechts eventjes, maar duidelijk genoeg om een sublieme hoogvlieger voor het weekend aan te stippen. De vogel kende daar vorig jaar trouwens geslaagd broedsucces. Dit jaar zou het ook zo zijn maar op een ander locatie in het gebied.

Voldoende redenen dus om d'r enen op te drinken en ons laatste pistolekes te verorberen. Bij gebrek aan koffie, toverde Noël zowaar een fles wijn en bekertjes te voorschijn... Tussendoor een vroege Gele Kwikstaart, Tapuit, Lepelaar, Kluut, Grote Zilverreiger e.d. meer.

Verderop een vlugge stop aan de "Keine Praambult". De tijd begon te dringen, dus niet te veel meer.....Zelfzekere Antwerpse (!) vogelaars wezen ons op een Ruigpootbuizerd, maar bij nader toezien leek het om een zeer voorbarig en dus evenmin aanvaardbare waarneming te gaan!!

Wat ons wel en met tederheid kon bekoren was een Vos, die haar welpen zomaar van op zeer korte observeerafstand eventjes van hol verwisselde en dit terwijl pa Vos (hoogstwaarschijnlijk) in de zon nog steeds aan zijn siësta bezig was.

Het gebied verder rondrijdende kwamen we bij de observatiehut tegenover de "Krentenplas" aan, in de buurt van het infocentrum.

Tientallen V-formaties van honderden Aalscholwers vlogen over ons heen naar hun broedkolonies en zorgden voor een echt bangelijk zicht. Blauwe Reiger, Verschillende eenden, Futen, nog enkele Smienten en Brilduikers bevolkten het wateroppervlak. In het riet en wilgenbos hoorden we Waterral en Rietzangers. Leuk was ook de waarneming van een actief koppeltje Matkopmees.

Zondagnamiddag:

Na regen komt ... Als afsluiter langs de "Oostvaardersdijk" ging het richting de tegenovergestelde kant van de Praambulten.

We hadden al zware regendruppels moeten trotseren en dachten warempel te moeten eindigen in mineur. Een Snor, een prachtig mannetje Blauwe Kiek en enkele Baardmannetjes stonden vlug op het lijstje, terwijl een felle regenbui ons tenslotte bij een laatste halte liet wachten voor een laatste afscheidshand en kus(sen).

Rik draaide dan toch maar zijn raampje open en wat zag meneer (weeral)?! Een 'Visarend', gezeten op een uitstekende tak boven het wateroppervlak. Regen of geen regen maar iedereen moest de camionette uit. Tot grote verbazing van de andere 'Mergussers' die dachten dat we een kleine act gingen opvoeren. Vechtend voor een plaatsje onder het dak van de openstaande koffer!

Het was duidelijk, een mooier afsluiter konden we ons niet bedenken. Daarbij bleek dan

nog 'op de kop' dat het lijstje eindigde met juist 100 vogelsoorten!
... En plots was de zon er terug...een Blauwborst begon pal voor ons zijn lied op te voeren tot even groot jolijt van het vrouwelijk gezelschap onder ons.
De afsluiter van de dag en weekend moest toen echter nog komen want even later werden in één zicht 7 Bruine kiekendieven waargenomen waarvan één in passieve confrontatie ging met de Visarend en een kolonie Lepelaars van ong. 60 exemplaren!
Allemaal te schoon om het te blijven vernoemen .....

We konden de terugtocht aanvatten om omstreeks 19.00u voldaan in Brugge te arriveren.
Een prachtig weekend was het, met een zeer toffe groep en een uitstekende organisatie.
Veel te vlug voorbij en zeker niet te vergeten.

Bedankt , en graag nog van dadde, a.u.b.

Organisatie: Geert Carette

Foto's: Patrick Keirsebilck

Overige Mergussers: Marc Detollenaere, Kristof Hurtekant, Luc Vanpaemel, Romain Deloof,

Wim en Micheline Rommel, Danny en Kathleen Dewulf, Rik Van de Kerckhove, Noël Vervaecke, Jef en Jochen Dekempe.

Verslag: Cornelis Antoine